

„unanimism“. Ale je-li metoda ve vědě mnoho a skoro všecko, není v poesii nic bez osobnosti! Že nejsem Flaubertem, vím velmi dobře, a nikdy jsem se za něho nevydával; ale p. Čapek, obávám se, *jest* naším Romainsem, alespoň po jeho stinných stránkách: po soustavné nevybíravosti prostředků a po pověře formulkové.

Spor generací

Proti duplice p. Arne Nováka v 5. čísle Přehledu prohlašuji i já, že nepokládám další diskusi o tomto tematě prozatím za plodnou a že vrátím se k ní snad v budoucnosti, až dnešní literární situace dozraje něčeho určitějšího a význačnějšího než *jest* to, co posud dává; these své, pokud jsem je formuloval ve svých dvou feuilletonech v České kultuře, hájím a držím i nadále v celé integritě. Zde omezují se jen na faktickou opravu tvrzení p. Arne Nováka, že „šel pouze po svých stopách“, dokládá-li se již nyní nehotovou a nezrevidovanou „Zahradou irémskou“; *nikoliv*: já v „Duši a díle“ nikde neposuzoval jsem *stavby* této románové skladby.

Josef Kodíček

pohoršil se nade mnou ve své slavné Scéně, že jsem citoval článek Florian Parmentierův o Jules Romainsovi. Pan Kodíček poučuje mne, že prý Florian Parmentier *jest* „zeela chabý básník a prostřední duch“. Ujišťuji p. Kodíčka, že se mýlí, což se mu nestává po prvé: literární kritické stati Florian Parmentierovy „La littérature et l'époque“ jsou takové úrovně mravní a rozumové, že se o ní p. Kodíčkovi ještě ani nezdálo, a jeho básně „Par les routes humaines“ *jest* něco, čeho se musí snažit p. Kodíček se svými přáteli teprve dovychovat. Pro případ však, že by mně p. Kodíček nevěřil, upozorňuji jej na francouzské soudy, které jsou mu autoritou: Floriana Parmentiera přijali mezi sebe do „Anthologie des Poètes nouveaux“ (Figuière 1912) i bozi, jimž klaní se p. Kodíček & Cie. Henri-Martin Barzun, Nicolas Beauduin, F. T. Marinetti, Alex. Mercereau, Jean Thogorma, Tancred de Visan a j. a básně „Par les routes humaines“ nikdo jiný nežli p. Alexandr Mercereau nazval „un très grand effort philosophique“ („La littérature et les idées nouvelles“, str. 301). Jinak ovšem vím, že „dobrého a informovaného názoru o moderní Francii“ nemám já, nýbrž *pouze* p. Josef Kodíček & Co. Zde jsou jediní praví commivoajažěři, kteří dovážejí pařížské klobouky up to date a prodávají je vyceleně Praha 15, Františkovo nádraží.

In memoriam

Píše a tlachá se nyní mnoho o nové době, rozhraní epoch, nové generaci a novém umění a jak již zní všechny ty nabubřelosti; leccos z toho čtu, t. j. nemohu fyzicky toho nečísti, leccos z toho slyším. A jménem mým a dílem mým smýkají přitom různí novinářští apači se surovostí, jaká snad není zvykem ani v poslední předměstské krčmě. Nová doba prý nastává a musím prý být vymeten s dobou starou já, zkonstatěly pedant a jalový estét, člověk, který zavinil dnešní bídu. Atd. Mám velmi málo sil fyzických a ty, které mám, obracím na své dílo básnické a budu je

napříště obracet na ně ještě zárlivěji a výlučněji; a ještě méně než dnes budu se starati o novinářské orgie spojené hloupostí, zloby a záští a bakchanály zvrhlé literární demagogie. A proto píši zde několik stručných vět za kým si, kdo odchází a vyrazí prach s obuvi své, ale žehne přitom ještě pohledem zchátralost lži a nízkost pomluv.

I. *Nejsem a nebyl jsem nikdy estét*: a kdo tvrdí opak, je buď h lupec, jenž neví, co *jest* estét, nebo zlovolný lhář. Estéti jsou prostě *hračkáři a požívači*; diletanty, kteří koketují s uměním a zanášejí je na pohoršenou měšťákům jako poslední výstřední módu v život; bohatí unudění lidé, kteří převlékají se z rozmaru do starých historických kostýmů, kteří obracejí život i umění ve hru vtipných bonmotů a paradoxních floskulí. Estétem byl ve své době Wilde, který pohoršoval svými květinami v knoflíkové dírci jako svými amoralistními duchaplnostmi, káže nutnou a pojmovou *lež* každého uměleckého díla; vybudoval bezmála celou soustavu iluzionistické estetiky, a Jiří Karásek rozšlapával jednotlivé jeho aforismy v celé předmluvy. Já proti němu a jeho kruhu vždycky vyznával jsem *skutečn ostný* smysl a dosah umění, třebaš neviděl jsem skutečnosti té v opisování jevové empirie životní, a to již v době, kdy p. Neumann hrál si ještě ve svém Novém kultě se satanismem a jinými papírovými draky; umění pojímal jsem vždycky jako *tvůrce* vyšších skutečností a trvalejších skutečností než jsou skutečnosti jevové. Umění nebylo mně nikdy sběratelstvím kuriosit a rarit, ani studeně piplavým anatomickým preparováním různých morálních zrůd, jak je k lechtivému úděsu okresních snobů provozoval pan Marten. Já byl a jsem prostě literární *dělník* — nic víc, nic míň — který bojoval o čistotu a ryzosť svých nástrojů a vybojoval si je na zkažené době; dělník přes to, že nevnucoval jsem se sociálním redakcím a zachoval si i k socialismu poměr kritický; dělník, který pracoval často za podmínek nejméně příznivých a jehož *dílo* chtělo být i bylo snad a bude snad, doufám, více než pouhá *práce*: který chtěl svěsti a svedl i do kritiky i do beletrie více života a bohatšího i silnějšího života, než kolik bylo ho u jeho předchůdců.

II. V mé první větší práci essayistické, kterou jsem psal ve 24. roce, ukazoval jsem na *intuici* jako na vlastní tvůrčí funkci uměleckou — v době, kdy nebylo potuchy ani o Bergsonovi, ani o Crocem; a všecko, co *jest* oprávněné v dnešních snahách o nové umění, o jedinečnost výrazovou, o její nehistoričnost a nekonvenčnost, o novou logiku stylovou, o nový dramatický dynamism, nalezne se ne-li vysloveno, alespoň jasně napovězeno v mých essayistických knihách „Boje o zítřek“ a „Duše a dílo“. Nemluvil bych o tom, kdyby podvod mně toho nezalhával a lež mně toho neupírala. Ale dělali ze mne mrtvolného estéta, formulkového eklektika a klasicisujícího akademika, ze mne, který jsem chtěl tvořiti a tvořil vždy znova a znova výraz z „*nutnosti chvíle*“ a z „*její tisně*“, *jest* drzost, která může mít naději na úspěch snad jen mezi Kalmuky, kteří nemohou si přečíst, co jsem psal. A chci-li dnes tradici, *nechci* tím *mrtvý historism* a mechanické opakování minulých dějů a útvarů, nýbrž *tvorbu*, ovšem o pláně soustředném, tvorbu jednotlivce, jenž vědomě mravním aktem pokory souřaduje svůj výboj s výbojem celkovým, aby svůj výboj taktó *sesílil a zmnožil* i bezděky *zharm onisoval*, a jenž nemrhá svou silu v justament odlišovat se za každou cenu a zvětrá a vyšumí naplano, dříve než dosáhl i jen tohoto cíle záporného. Ale i o tom řekl jsem již jinde dosti a nemusím toho zde opakovati.